

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio I. De Peccato Habituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

230. Colligit 2. idem Illung loco cit. n. 67. unum esse moraliter peccatum, si sacerdos eadem die totum Breviarium recitare omitat; quia omnes partes Officii Canonici in unam orationem, ab Ecclesia præceptam, coalescunt. Idem etiam docet Lugo de pæn. disp. 16. n. 547. qui citat Suarezium, Navarrum, Vegam, Reginaldum, Ledesmam, Sa, Dianam, à quo ait citari plurimos; unde sufficit, si talis sacerdos in confessione dicat, se peccasse graviter, non recitando Officium Divinum, quin explicet, quot horas omiserit. Et Suarez quidem tom. 2. de Relig. l. 4. c. 25. n. 18. hæc docet: attamen rectè advertit, peccatum quidem externum esse tantum unum, interna autem voluntatis posse esse plura & varia, ratione interruptionis, retractationis &c. actuum voluntatis. Aliud est, si sacerdos diversis diebus omitat diversas partes Breviarii; tunc enim omissiones non coalescunt; sed sunt peccata numero diversa contra diversas obligationes, diversis diebus affixas: sicuti etiam aliud est, teste Illung, si quis eodem die sæpius interruptim comedat carnes; quia lex negativa respicit singulas diei partes divisibiliter, sicut lex e. g. non faciendi alteri injuriam; unde per interruptas comestiones, divisibiliter, seu pluries, ea lex violatur: Id tamen ex conclusione n. 210. positâ sequitur, tantum esse unum peccatum, si quis internam tantum volitionem eliciat, qua statuat e. g. viginti diebus omittere Breviarium: attamen postea mutata voluntate id opere ipso recitet. Videatur hac de re ipse Lugo, aut Illung locis citis.

DISPUTATIO II.

De Peccato Habituali, & Originali.

231. **H**ucusque sat multis egimus de Peccato Actuali, ejusque essentia, causis, ac differentiis, tum specifica, tum numerica: restat, ut paucioribus agamus de Peccato Habituali, & Originali. Quanquam autem etiam peccatum originale sit habituale, ut ex dicendis patebit, & sic rectè utrumque sub una disputatione comprehendatur, tamen habituale latius patet, & per hoc intelligitur id, quod post quodcunque peccatum, actualiter commissum, remanet. Unde de isto prima quæstione agemus, & in quo consistat, examinabimus: quod serviet etiam ad intelligendum peccatum originale, de quo, ejusque pænis, itémque de immunitate immaculatissimæ Virginis ab hac labe, secunda quæstione agemus, atque sic toti tractatui de peccatis finem imponemus.

QUÆSTIO I.

De Peccato Habituali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Habituale.

232. **M**astrius disp. 6. q. 9. a. 5. n. 291. & Oviedo in 1. 2. tr. 6. con-
B.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. 1.

trov. 8. punct. 4. n. 28. dicunt, ex communi doctorum, quod peccatum habituale sit peccatum actuale præteritum moraliter permanens. Et sanè, transacta peccaminosa actione, ac physicè jam præterita, manet homo, qui peccavit, adhuc peccato infectus, ut eleganter probat D. Augustinus l. 1. de nuptiis & concupiscentia c. 26. ex Ecclesiastici. 21. v. 1. ita habet S. Doctor: Si à peccando desistere, hoc esset non habere peccatum, sufficeret, ut hoc nos moneret Scriptura: fili, peccasti, non adjicias iterum: non autem sufficit, sed addidit: & de pristinis deprecare, ut tibi remittantur: manent ergo, nisi remittantur. Sed quomodo manent, si præterita sunt? nisi quia præterierunt actus, manent reatu: ergo manet aliquis aliquo modo infectus peccato: non actualiter; quia actus jam transiit: ergo moraliter, seu habitualiter: nec de peccato actuali transacto, & moraliter permanente, potest esse, nec etiam est, inter Catholicos dubium.

233. Certum autem est 1. peccatum habituale non esse tantum peccatum præteritum; nam peccatum jam præteritum erit semper verum, & nunquam potest hæc veritas falsificari, vel mutari: adeoque si idem esset peccatum habituale, ac peccatum esse præteritum, nunquam posset deleri, sed semper daretur peccatum habituale, quod uique falsum est. Certum est 2. peccatum hoc non consistere in peccato præterito, & negatione qualiscunque retractationis; quia potest dari peccatum hoc etiam, quando datur retractatio ejus naturalis, vel etiam supernaturalis extra sacramentum sine perfecta contritione: dein probabilius etiam est, posse peccatum illud deleri de absoluta potentia DEI, absque retractatione, seu stante negatione istius, ut plurimi auctores tradunt tract. de pæn. Quæritur jam, in quo formaliter hoc peccatum consistat: qua de re dissensus notabilis est inter auctores, ut videre est apud Oviedo in 1. 2. tract. 6. contr. 8. punct. 2.

234. Dico, Peccatum habituale in genere (prout abstrahit, ab hac, & ab alia providentia, statu elevationis, & puræ naturæ &c.) consistit in complexo ex peccato actuali præterito, & negatione tam condignæ satisfactionis, quam gratuitæ remissionis. ita quoad verba, vel saltem quoad rem, Suarez, Vasquez, Arriaga, Lugo, Gormaz de grat. sanct. f. n. 32. & plurimi alii. Explicatur conclusio. Peccatum habituale in primis involvit peccatum actuale præcedens; si enim nunquam fuisset actuale, non posset esse habituale. Insuper debet actuale esse præteritum; aliàs existeret adhuc actualiter, & non habitualiter, seu nondum esset peccatum habituale.

Hoc autem peccatum habituale, seu, quod idem est, actuale moraliter perseverans, maculat hominem: quod quomodo fiat, rectè explicat Suarez. in 1. 2. tr. 5. de peccat. disp. 8. sec. unica. n. 13. hac similitudine. Si quis in republica exercuit vilissimum munus, e. g. carnificis, licet postea id non amplius exerceat, manet tamen moraliter maculatus, donec respublica, vel princeps, maculam illam moraliter tollat, in quantum quoad plures effectus tollere potest: ita, qui semel exercuit vilissimum opus peccati, co-

ram DEO semper manet maculatus, donec macula illa moraliter tollatur.

235. Hæc autem ipsa macula (quæ etiam dici potest reatus culpæ, seu obligatio sustinendi indignationem DEI) moraliter perseverat in negatione tam satisfactionis, quàm remissionis: nam tamdiu censetur moraliter perseverare, quamdiu non satisfactione æquali deletur, vel gratuito condonatur. Sicut scilicet in humanis moraliter perseverat injuria, vel offensa, alteri illata, donec vel læso satisfiat, vel hic gratuito offensam remittat, sive jure offensi cedat; non est enim alius modus delendi offensam. Si autem unum ex his duobus fiat, cessat injuria; unde perseverantia peccati, seu offensæ Divinæ, involvit negationem utriusque. Conclusio sic explicata

Prob. In omni, & solo illo, formaliter consistit peccatum habituale, quo formaliter posito, formaliter ponitur peccatum habituale: sed posito eo complexo, ponitur, & non posito illo, seu omisso etiam tantum aliqua parte illius, non ponitur peccatum habituale: ergo. maj. est certa ex regula partis, communiter à Philosophis recepta. mi. probata. jam est in explicatione partium constitutarum. Si quis hic vellet contendere, reatum culpæ non esse ipsum peccatum, sed proprietatem inde resultantem, non esset cum eo multum litigandum; nam saltem erit proprietas metaphysica, realiter identificata cum macula: nec sumus hic solliciti de omnibus minutiis logicis.

236. Ex his collige. 1. non rectè dici, peccatum habituale consistere in habitu vitioso, praveque ad malum inclinatione, ab actuali peccato relicta, ut fertur voluisse Gregorius Ariminensis; nam sæpe non datur prava inclinatio, e. g. in illo, in quo datur peccatum habituale, quando prima vice peccavit, & statim horrescit peccatum, necdum tamen perfecta contritione, aut confessione id delet. Econtra potest manere aliquando prava inclinatio, quin maneat peccatum habituale, e. g. in consuetudinario, postquam ritè confessus est. Unde non dicitur peccatum habituale ideò, quasi esset malus habitus, sed ideò; quia sicut habitus perseverat, cum hoc tamen discrimine, quòd habitus physicè, peccatum verò tantum moraliter maneat. Si quis autem vellet ipsum habitum vitiosum dicere peccatum habituale, loqueretur contra communem consuetudinem modernorum doctorum. Verum est, S. Augustinum sæpe vocare peccatum id, quod est effectus peccati: at modò non solent Doctores ita loqui, saltem sine addito: nec est bonum argumentum à pari in quæstionibus de nomine; unde, quamvis habitus charitatis dicatur charitas habitualis, non propterea habitus odii dicitur odium habituale; per hoc enim intelligitur actus odii habitualiter perseverans.

237. Collige 2. non rectè dici, peccatum habituale consistere in physica quadam, & morbida qualitate, animam peccatricem fœdante; nam hæc sententia hodie unanimiter à Theologis rejicitur, nec est ulla hujus qualitatis necessitas; cum sine ea possit facile explicari peccatum habituale. Accedit, quòd dici nequeat, quænam sit causa productiva illius qualitatis; non enim esset DEUS solus; aliàs ipse esset auctor peccati

habitualis, quod DEUM dedecet: non actus malus; quia hic nihil producit, quàm speciem sui, quæ manere potest deleto peccato habituali, adeoque ab isto distincta est: dein potest peccatum actuale esse pura omisso libera, quæ nullam qualitatem physicè potest producere. Adde, quòd, si actus malus produceret qualitatem vitiosam, actus bonus deberet producere qualitatem pulchram, quod gratis afferitur: neque esset causa illius qualitatis voluntas; quia hæc immediatè tantum producit actus vitales: & si in casu peccati produceret qualitatem morbidam, ac deformem, deberet in casu boni operis producere sanam, & decoram, quod gratis dicitur.

238. Collige 3. non posse peccatum habituale statui in privatione gratiæ sanctificantis, ita Lugo de pœnit. disp. 7. sect. 2. Arriaga in 1. 2. disp. 49. de peccat. sec. 3. subsec. 2. n. 11. Oviedo in 1. 2. tr. 6. controuv. 8. punct. 4. n. 26. Rhodes disp. 3. de peccat. q. 2. §. 1. (quibus videtur consentire Gormaz de gratia sanctificante disp. 2. n. 32.) qui negant, hanc privationem, etiam in hac providentia, esse partem peccati habitualis. Ratio est. Primò, quia ea privatio non est pars peccati venialis habitualis, quod, licet non sit strictè dictum peccatum, est tamen macula habitualis. Secundò, quia hæc privatio, ut habet Arriaga modò cit. disp. sec. 3. subsec. 1. n. 9. est potius pœna, vel effectus peccati, quàm pars: Nec dicas, eam privationem esse pœnam peccati actualis, non verò habitualis; nam, ut bene respondet hic auctor, peccatum habituale non est pœna peccati actualis, sed est ipsum peccatum actuale moraliter perseverans, adeoque illa privatio etiam est effectus, & pœna peccati habitualis. Eandem rationem allegant Oviedo, & Rhodes.

Tertiò. Ut ajunt Arriaga, & alii, essentia peccati habitualis manet semper eadem; quia est immutabilis: atqui in statu puræ naturæ non involvisset hanc privationem: ergo neque involvit in statu elevationis, quanquam in hoc statu habeat annexam hanc ipsam privationem tanquam effectum, quem non haberet in alia providentia. Hinc infert Arriaga, peccatum quidem posse dici privationem gratiæ in actu primo, hoc est, hanc exigere, seu inferre in hoc statu, non verò in actu secundo. Quartò, Peccata habitualia sunt specie, & numero diversa: privatio semper est eadem: imò privatio datur statim post primum peccatum grave: in quo stabunt igitur peccata habitualia subsequenter? Si dicatur, connotari etiam ipsa peccata; contra est; quia, ut suppono ex regula partis, ista connotata, vel debent etiam esse partes peccati habitualis, vel non sufficient ad novam denominationem faciendam; quia non potest dari nova denominatio sine nova parte. Hæc tamen ratio tantum probat, peccatum habituale totum non stare in sola privatione gratiæ.

239. Collige 4. Peccatum habituale non consistere in reatu pœnæ, vel obligatione passiva sustinendi pœnam, quæ obligatio tamdiu moraliter manet, donec vel condigna satisfactio, vel gratuita condonatione tollatur, ut videntur docere Scotistæ cum Subtili Doctore: & quidam ex ipsis volunt, intelligendam esse obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum subsequente, & ordinante, vel destinante peccatorem ad pœnam. Sed hoc non videtur ve-

verum. 1. Quia peccata, à damnatis, & damnabilibus commissa, sunt verè peccata habitualia, in æternum durantia: & tamen, ut est sententia probabilissima, non amplius in eo statu ordinantur ad pœnam, ipsis respondentem, ut *num. 101. retulimus*. 2. Ut homo, sic etiam DEUS potest retinere jus ad indignationem, vel inimicitiam, quin velit punire. 3. Non ideo peccatum est malum, vel turpe; quia DEUS illud putat, vel pœnam ei statuit: sed potius vicissim, quia peccatum est malum, ideo DEUS illud putat, vel ei pœnam statuit: ergo habituale peccatum præsupponitur ad hunc reatum.

240. Alii cum Mastrio *disp. 6. q. 9. art. 5. & seq.* intelligunt obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum antecedente: seu intelligunt legem, peccatum sub pœna prohibentem, cujus fit reus peccator, & tamdiu manet, quamdiu non tollitur uno ex modis *n. preced.* expositis. Huic sententiæ, uti & præcedenti, quidam obijciunt propositiones damnatas in Baggio, scilicet §6. *In peccato duo sunt, actus, & reatus: transiente autem actu, nihil manet, nisi reatus, sive obligatio ad pœnam.* & §7. *Unde in sacramento baptismi, aut sacerdotis absolutione, propriè reatus peccati duntaxat tollitur, & ministerium sacerdotum solum liberat à reatu.* Sed Ovidio in 1. 2. tr. 6. *contr. 8. punct. 4. num. 36.* docet, hanc damnationem hos auctores non ferire; quia ipsi non dicunt, manere puram dignitatem ad pœnam, eo modo, quo remanet dignitas ad pœnam temporalem, deletâ culpâ: sed dicunt, in hac ipsa dignitate ad pœnam permanere moraliter actionem præteritam malam, ejus maculam, atque malitiam. Hoc supposito autem dici debet, quòd non peccatum habituale, sed tantum permanentia ejus moralis, stet in isto reatu: quod roboratur ex eo; quia reatus culpæ videtur esse aliquid formaliter consequens ad peccatum, & ex hoc, pro posteriori saltè significationis, primum oriri, adeoque multò magis esse aliquid consequens reatus pœnæ: qui, quamvis juxta quosdam sit identificatus cum reatu culpæ, tamen est saltè formaliter posterior. Sed quidquid de hoc sit, huic opinioni obstant rationes *n. preced.* adductæ.

ARTICULUS II.

An Reatus culpæ, & Reatus pœnæ distinguantur.

241. EX occasione hujus sententiæ quæres, quid sit reatus culpæ, quid sit reatus pœnæ? Resp. Reatus culpæ est debitum, ex peccato contractum, ad sustinendam indignationem, vel inimicitiam DEI, si peccatum sit mortale: vel ad sustinendam displicentiam, si sit veniale: & in utroque casu ad sustinendam reprehensionem à DEO: insuper etiam est debitum satisfactionem præstandi; unde, cum homo condignam satisfactionem ex se pro culpa mortali præstare nequeat, contrahit per illam debitum insolubile. Ratio horum est communis sensus, juxta quem culpabilis ille est, qui propter peccatum, vel culpam, meritis est indignationem, vel reprehensionem &c. Reatus

autem pœnæ est debitum satisfaciendi, hoc est, sustinendi supplicium, vindictam, vel pœnam, nisi remittatur.

242. Controversum jam apud Theologos est, an reatus hi duo distinguantur realiter, an tantum formaliter. Scotistæ, Nominales, & alii quidam contendunt, reatus culpæ, ac pœnæ, esse realiter identificados, atque ideo nunquam aboleri unum ex integro, quin etiam alter aboleatur. Mastrius *disp. 6. de peccatis n. 361.* ex mente Scoti, ut ait, docet, quòd, quando mortale, aut veniale, sive intra, sive extra sacramentum, remittitur, quoad reatum culpæ, remittatur etiam totus reatus præcedens pœnæ: loco prioris autem dein imponatur, vel à DEO, vel à confessario, obligatio præstandi aliquam satisfactionem, vel satisfationem minorem, quam prius fuerit.

Hæc tamen obligatio, ut ajunt, non est si mul reatus culpæ; cum multum differat à priore reatu, imò & priore pœna, ad quam peccator ante absolutionem tenebatur; nam non tantum hæc remanens est duntaxat temporalis; cum prior fuerit æterna: sed etiam non constituit inimicum DEI, & stat cum gratia sanctificante: nec est amplius propriè reatus; cum non immediatè oriatur ex culpa, sed ex hac tantum remotè, immediatè autem oriatur ex voluntate DEI, vel confessarii, quatenus scilicet DEUS, seu justitia Divina, exigit, ut culpa reordinetur per pœnam, & peccator cum tali onere recipiatur ad gratiam, ut à relapsu absterreatur. Thyrsus Gonzalez *tom. 3. select. disp. 8. & 9.* cum multis etiam defendit, reatus culpæ, & pœnæ, non realiter, sed formaliter tantum distingui: at in hoc recedit à Mastrio, quòd velit, nunquam totum reatum culpæ dimitti, nisi etiam totus reatus pœnæ remittatur; unde, quamdiu manet aliquis reatus pœnæ, juxta hunc auctorem etiam manet aliquis reatus culpæ.

243. Communior tamen Theologorum vult, hos duos reatus saltè inadæquatè distinguere: imò Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 10. sec. 2. a num. 8.* putat, DEUM posse de potentia absoluta, remissâ culpâ, punire hominem æternâ pœnâ, non quidem eâ, quam modò patiuntur damnati in inferno, quæ conjuncta est cum obstinatione voluntatis, morali necessitate ad DEUM odio habendum &c., attamen aliâ, e. g. ut eum nunquam admittat ad gloriam. Lugo autem *de pœnit. disp. 8. sec. 2. n. 70.* omnino putat, remissâ culpâ, posse manere reatum pœnæ æternæ, vel totius, vel ferme totius illius, quam modò patiuntur damnati; quod tamen aliis durum videtur, eo quòd DEUS talem hominem tractaret ut inimicum, quem tamen in amicitiam recepisset.

Quodsi loquamur de hac providentia, certum est ex Tridentino *sess. 6. c. 14.* pœnam æternam unâ cum culpa mortali semper remitti: & certè nunquam defacto culpa mortalis remittitur sine infusione gratiæ sanctificantis, quæ est jus ad gloriam, & hæreditatem filiorum DEI, cum quo jure non stat pœna æterna. 2. Ex eodem loco Tridentini habetur, non semper unâ cum mortali omnem pœnam temporalem remitti iis, qui post baptismum graviter peccarunt. 3. Etiam inter Catholicos convenit, non semper totum

tum reatum venialium remitti, etiam si clavibus subiciantur, sed saepe adhuc alicujus poenae reatum restare, quamvis reatus poenae prius correspondens minuat; hinc etiam in confessione venialium poenitentia injungitur, & pii fideles student lucrandis indulgentiis, etiam post confessionem peractam, ad delendas poenas, quas contraxerunt ob commissa venialia, quamvis ista clavibus subjecerint. Ex quibus constat, in hac saltem providentia reatum totum culpae mortalis non separari à reatu poenae aeternae, quamvis reatus culpae mortalis separetur à reatu, vel obligatione aliqua poenae temporalis, scilicet casu, quo reatus culpae mortalis per poenitentiam deletus est, nondum verò omnis reatus poenae temporalis. An autem isti duo reatus, scilicet culpae, & poenae, identificati, vel realiter distincti sint, adhuc est dubium.

244. Qui defendunt, reatum culpae realiter distinguere à reatu poenae, afferunt pro se primò Tridentinum sess. 5. can. 5. ubi definitur, in baptismo remitti totum id, quod habet veram, & propriam peccati rationem, & nihil in baptizatis DEUM odisse &c. ergo remittitur in baptismo totus reatus culpae: sed, quamvis remittatur etiam omnis reatus poenae aeternae, vel etiam temporalis in altera vita, tamen non remittitur omnis reatus poenae temporalis in hac vita: ergo jam aliquis reatus poenae est distinctus à reatu culpae. mi. prob. nam mors corporis est poena peccati originalis ex Gen. 2. v. 17. & c. 3. v. 4. & ad Rom. 5. v. 12. item rebellio concupiscentiae, & aliae miseriae corporis, & animae. Nec dicas, per reatum poenae intelligi reatum poenae in altera vita; nam certè poenae hujus vitae sunt verè poenae, quibus DEUS verissimè punit: ergo & obligatio eas subeundi, est verè reatus poenae.

Secundò, Tridentinum sess. 14. c. 8. damnat asserentes, culpam non remitti, nisi simul universa poena remittatur: ergo distinguit hæc duo. Dicere autem, nec culpam universam dimitti, durum videtur; nam cur Concilium Tridentinum nil addidit restringens, si tantum voluit, aliquam culpae rationem, non verò omnem dimitti? Certè ejus verba, obvio in sensu, planè videntur loqui de tota, seu universa culpae ratione. Tertiò, Stat pro distinctione istorum reatum auctoritas plebitorumque Theologorum, qui Sacram Scripturam, Patres, & Concilia, ac potestatem remittendi peccata, intelligunt de remissione peccatorum quoad omnem reatum culpae, non verò quoad omnem reatum poenae: in quo, quoad primam partem, conveniunt etiam Scotistae, quamvis non videantur bene negare, quòd obligatio ad poenam post remissam culpam sit reatus poenae. Imò Scotus ipse apud Mairium disp. 6. q. 9. a. 7. n. 310. fatetur, Sanctos distinguere inter remissionem cujusunque culpae, & remissionem poenae: utque ex contextu patet, loquitur de distinctione reali.

245. Quartò, Stat pro distinctione ista Angelicus, ut probat communis Thomistarum, atque nostrorum ejus interpretum: & variis locis ex S. Doctore adductis potest ostendi, maxime 1. 2. q. 87. a. 6. in corp. ubi expressè ait: *Et sic reatus poenae remanet peccato remoto. item ad 2. ait: Virtuofo non debetur poena simpliciter: potest*

tamen sibi deberi poena ut satisfactoria. Unde, quando ad primum dicit: *Cessante verò macula non remanet reatus poenae secundum eandem rationem*: tantum vult dicere, non manere obligationem ad poenam infligendam ex odio, tantum inimico, vel acceptandam ab invito (in quo videtur S. Doctor statuere poenam simpliciter talem) manere tamen obligationem ad poenam satisfactoriam; sic enim habet in corp. ad finem: *Remota maculâ culpae, potest quidem remanere reatus non poenae simpliciter, sed satisfactorie.*

Quintò prob. hæc opinio à paritate, ex humano foro desumpta, cum enim in isto saepe solet separari reatus culpae, à reatu poenae, cur id non etiam fiat in foro DEI? Sic parens saepe punit filium, & magister discipulum, & iudex reum, quanquam culpa jam sit dimissa, & jus ad indignationem dudum abdicatum. Ratio autem hujus rei ulterior est, quòd poena non sumatur per se ex displicentia personae, sed ex amore justitiae, cautela, & exempli aliis dandi, utque damnum per culpam illatum refarciatur, disciplina conservetur &c. videatur Tridentinum sess. 14. c. 8. ubi fines satisfactionis, in poenitentia tribunali impositae, ad delendam poenam temporalem residuam, pulcherrimè explicat: ergo, licet jus ad displicentiam, vel indignationem contra personam (in quo stat reatus culpae) cessaverit, nondum cessavit jus, ad reparandum damnum per culpam illatum, conservandam disciplinam, absterrendos alios à simili lapsu, in quo stat reatus poenae.

246. Qui verò volunt, reatum culpae, & reatum poenae, tantum formaliter inter se distinguere, afferunt pro se primò argumentum negativum, quòd nulla sit necessitas distinctionis: sed hanc videntur probare argumenta superius posita. Secundò dicunt, quòd saepe in Scripturis reatus culpae vocetur peccatum; hoc autem non probat, illum esse strictè peccatum, vel culpam; cum hæc vox saepe aliis per tropum in Scriptura applicetur, ut patet ex 1. 2. Tertiò ajunt, à DEO eatenus hominem odio haberi, quatenus huic ab illo infliguntur poenae, adeoque reatum culpae, sive obligationem sustinendi odium, vel indignationem DEI, esse realiter identificatam cum obligatione sustinendi poenam: sed videtur falsum esse assumptum; cum pateat, DEUM malis affligere etiam amicos, quibus omnem culpam dimisit, ut patet in baptizatis.

Quartò afferunt pro se S. Thomam, 3. p. q. 86. a. 4. in corp. & ad 1. ubi S. Doctor in peccato mortali duo distinguit, aversionem à DEO, cui correspondeat poena aeterna, & conversionem ad creaturam, cui correspondeat poena temporalis: & addit, remissa aversione, remitti peccatum mortale, manere autem adhuc conversionem, pro qua debeatur reatus poenae temporalis: ergo, inferunt, nunquam remittitur tota culpa, quin remittatur etiam tota poena, adeoque possunt isti duo reatus esse identificati. Respondent tamen oppositae sententiae patroni, S. Thomam tantum velle, quòd remaneat conversio quoad aliquem effectum, scilicet reatum poenae; sive quatenus remanet adhuc aliquid pro ea solvendum: non verò, quòd maneat formaliter.

maliter in se. Adde, quod eodem articulo per totum ubique S. Doctor distinguat hos reatus ab invicem: & præsertim in corp. adducto exemplo Davidis, cui, post remissum peccatum, dictum est, moriturum in pœnam delicti filium parvulum, & sic concludit: *Ergo remissâ culpâ remanet reatus alicujus pœnæ*: unde planè videtur intelligere, non tantum remissâ parte culpæ, sed remissâ totâ simpliciter culpâ, remanere adhuc aliquem reatum pœnæ. Utraque sententia probabilis est: at quia posterior, seu, quæ asserit, hos duos reatus realiter distingui, communior est, & rationibus etiam verisimilioribus niti videtur, in eam præ altera, valde propendo.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones contra conclusionem articulo 1. statutam.

247. **O**B. 1. Peccatum habituale est effectus peccati actualis: atqui effectus debet esse distinctus à causa: ergo etiam peccatum habituale debet esse distinctum ab actuali: sed hoc non esset verum juxta nos: ergo. Confirm. Privatio gratiæ est quali effectus peccati actualis mortalis: ergo potest dici, quod in ista stet habituale peccatum, præsertim, cum etiam hæc privatio sit macula moralis, & quidem distincta à peccato actuali. Resp. dist. ma. Peccatum habituale adæquatè sumptum est effectus peccati actualis. neg. ma. peccatum habituale inadæquatè sumptum. om. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Ut diximus, peccatum habituale dicitur duo, actuale præteritum, & morale ejus perseverantiam: prius non causatur ab actuali; aliàs causaretur à se ipso: alterum potest dici aliquo modo causari ab actuali, quatenus scilicet istud pro priori præsupponitur ad moralem perseverantiam suam: quamvis non minus causetur hæc perseverantia ab aliis, e. g. ab ipso peccante, dum non præstat satisfactionem &c. Sed, quidquid de hoc sit, non est absurdum, quod una pars concreti causet alteram. Sic in hoc concreto, *intellectus cognoscens*, unque intellectus causat alteram partem, scilicet cognitionem. Ad confirm. neg. conseq. ob rationes adductas n. 238. sed de hoc plura inferius.

248. Ob. 2. Negatio satisfactionis, vel condonationis, præsupponit peccatum habituale: ergo non constituit illud. Resp. dist. antec. præsupponit peccatum habituale adæquatè sumptum, seu ut dicens moralem perseverantiam. neg. antec. inadæquatè sumptum, seu ut dicens peccatum actuale præteritum, conc. antec. & neg. conseq. In primo instanti A. quo Petrus peccat, nondum datur peccatum habituale, sed actuale adhuc præsens, necdum præteritum. Hoc peccatum, cum physicè transeat, non amplius manet physicè in sequenti instanti B. ut autem maneat moraliter, debet pro instanti B. nec pro ipso condignè satisfieri, nec ipsum benignè condonari; si enim unum ex his duobus fiat, peccatum pro hoc instanti non amplius manet; quia satisfactio, vel condonatio, sunt formæ destruentes peccatum habituale: hæc autem dari

non possunt cum re destructa: ergo peccatum, ut moraliter perseverans pro instanti B. non potest præsupponi adæquatè constitutum ad negationem remissionis ponendam in instanti B; sed per hanc completur, & constituitur in ratione moraliter perseverantis. Sic proportionaliter discurrendum est de sequentibus instantibus.

249. Dices. Ideo DEUS pro hoc instanti negat remissionem peccati Petro; quia dignus est, seu, quia peccator habitualis est: ergo pro priori ad negationem remissionis est habitualis peccator. Resp. dist. antec. quia dignus est suo modo radicaliter pro hoc instanti. conc. antec. quia jam formaliter dignus est. neg. ant. & conf. Radicaliter dico dignum Petrum; quia, cum formaliter fuerit dignus negatione remissionis, seu peccator, in præcedenti instanti A. etiam exigitur, ut sequenti instanti B. eodem modo dignus, seu peccator, maneat, nisi pro priori signo naturæ, aut condigna satisfactio, aut benigna remissio fiat: & hanc exigentiam voco radicalem dignitatem: formaliter autem dignus fit per ipsam negationem satisfactionis, aut remissionis. Paritas habetur in homine, qui prorsus sanus, & vegetus in instanti A. exigit, ut etiam duret pro instanti B. nisi pro priori signo naturæ interveniat cædes subitanea: in quo casu homo non durat pro instanti B. per durationem A. formaliter, sed tantum radicaliter. Responsio firmatur ex eo, quod, si pro instanti B. jam formaliter daretur peccatum habituale, non posset pro eo instanti à DEO remitti; quia non posset simul dari peccatum, & ejus destructio.

250. Ob. 3. Creatura non potest de condigno satisfacere pro peccato mortali: ergo satisfactio condigna à creatura præstanda est Chimæra: ergo negatio illius est negatio Chimæra: ergo juxta nos peccatum habituale constituitur ex negatione Chimæra, quod est absurdum. Resp. neg. suppositum, & ultimam consequentiam. Etsi non possit satisfactio condigna haberi à creatura, potuit creaturæ applicari satisfactio condigna Christi Domini; unde non dicimus, peccatum habituale consistere in negatione condignæ satisfactionis præstandæ ab homine, sed præscindendo, à quocunque demum præstetur. Accedit, quod saltem pro peccato veniali juxta multos probabiliter possit pura creatura satisfacere, adeoque saltem peccatum veniale habituale possit stare in negatione talis satisfactionis, præstandæ à pura creatura. Sed, etiam si hoc verum non esset, sufficeret responsio prior.

251. Ob. 4. Si negatio remissionis constituit peccatum habituale, DEUS est auctor peccati habitualis: hoc est blasphemum: ergo. prob. ma. qui liberè complet totum, est auctor, & causa per se totius: sed DEUS, negando remissionem, complet, & quidem liberè, totum peccatum habituale: ergo. Resp. neg. ma. ad prob. dist. ma. qui liberè complet totum, est auctor totius in physicis. om. ma. in moralibus. subdisting. si teneatur abstinere à complendo eo toto. om. ma. si non teneatur abstinere. neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Quis dicat, quod is, qui accepit injustè ingens damnum, & non vult (sicut non tenetur) remittere compensationem sibi faciendam, sit auctor injustitiæ perseverantis? certe nemo hoc cogitat. Illi scilicet imputatur perse-

H 3

veran-

verantia injuriæ, vel injustitiæ, qui dedit liberè justam causam negandi remissionem. Ut autem res se habet in humanis, ita etiam se habet in Divinis: certè etiam DEUS non tenetur injuriam gratis homini remittere. Ratio ulterior est; quia, qui utitur jure suo, non est causa peccati; sed peccatum respectu ipsius est tantum effectus per accidens.

252. Ob. 5. Si DEUS destrueret peccatorem, non maneret peccatum habituale, & tamen juxta nos manerent omnes illius partes: ergo etiam ipsum maneret: adeoque simul maneret, & non maneret, quæ sunt contradictoria. prob. 2. p. ant. maneret enim verum, peccatum actuale præteritis, & pro eo non fuisse satisfactum, nec ipsum benignè remissum: ergo. Resp. neg. 1. p. antec. quæ non est probata; nam, licet eo casu non maneret peccator, maneret tamen peccatum. Sic in humanis, mortuo debitore, nihil relinquente, potest tamen manere debitum; quia semper manet jus ad exigendum debitum, quamvis per accidens solutio haberi nequeat. Imò, cum DEUS posset semper peccatorem reproducere, posset denuo ab eo poenas reposcere. Si autem reproducere nollit, fortè dici posset, implicite peccatum remisisse, quamvis id necessario dici non deberet, ut patet ex modo dictis. Tandem hoc argumentum probaret ad summum, quod peccatum habituale etiam constituitur ex duratione, vel existentia peccatoris: quod, quamvis necessario admitti non debeat, posset tamen salva conclusione omitti.

253. Ob. 6. Peccatum habituale est macula intrinseca animæ: sed juxta nos nihil esset intrinsecum: ergo. ma. prob. Scripturæ dicunt, animam à peccato mundari, lavari &c. sed ista in sensu proprio, in quo debent accipi Scripturæ, significant, maculam esse animæ physice intrinsecam: ergo. Confirm. 1. Ex eo, quod charitas dicatur diffusa in cordibus nostris, colligitur, eam intrinsecam esse: ergo etiam ex eo, quod peccatum habituale dicatur macula, per charitatem eluenda, colligi debet, ipsum esse intrinsecum. Confir. 2. Gratia, quæ expellit peccatum, est forma intrinseca: ergo etiam peccatum, quod expellitur, debet esse intrinsecum.

Resp. dist. ma. Peccatum habituale est macula intrinseca physice. neg. ma. est intrinseca moraliter. conc. ma. & dist. mi. juxta nos nihil esset intrinsecum physice. conc. mi. intrinsecum moraliter. neg. mi. & conf. Scilicet hæc macula habet se, sicut macula ex administratione vilis officii, de qua num. 234. vel sicut privatio gratiæ, quæ, cum etiam nihil sit, tantum moraliter intrinseca est. ad prob. neg. mi. Scripturæ fat proprie accipiuntur, saltem quantum possunt in hoc casu, attentis rationibus pro nostra concussione, si sumantur in sensu morali. Adde, quod lavatio peccati, etiam per gratiam facta, non sit physica, sed tantum moralis. Ad 1. confirm. dist. ant. colligitur, charitatem esse intrinsecam, ex hoc solo, quod dicatur diffusa in cordibus nostris. neg. ant. colligitur, esse intrinsecam, ex hoc, & simul etiam aliunde, scilicet ex autoritate Conciliorum, & Patrum, atque Doctorum, qui eum textum ita explicant. conc. antec. & neg. conf. Ad 2. confirm. neg. conseq. & retorq. argumentum. Gratia est positivè intrinseca:

ergo etiam peccatum debet esse positivè intrinsecum. Si velis vim facere in termino expellere, Resp. gratiam non expellere physice peccatum, sed tantum moraliter. Tandem hæc omnia adversariis possunt objici; quia etiam privatio, cum nihil sit, strictè loquendo, physice intrinseca non est.

254. Ob. 7. DEUS odit peccatum habituale totum, non autem odit negationem remissionis gratiæ: imò hanc sæpè vult: ergo hæc non constituit peccatum. Confirm. Hæc negatio est decretum DEI, quod realiter est DEUS, seu summum bonum: atqui summum bonum non constituit peccatum, quod est summum malum: ergo. Resp. dist. 1. p. antec. DEUS odit totum peccatum habituale denominativè sumptum. conc. quidditivè sumptum. neg. 1. p. antec. & conc. 2. neg. conseq. Non omnia, quæ constituunt malum, aut odio habitum, quidditivè sumptum, etiam sunt mala, vel odio habita, de qua re vide num. 27. Ad confir. om. ma. dist. mi. summum bonum non constituit malum denominativè sumptum. conc. mi. quidditivè sumptum. neg. mi. & conseq.

Dices. DEUS non odit tantum peccatum præteritum, sed etiam moralem ejus perseverantiam: ergo nulla responsio. prob. ant. si DEUS solum peccatum odisset, deberet adhuc odisse Davidem, & S. Petrum; quia semper verum est, eorum peccata fuisse, & præteritis: atqui eos non odit: ergo. Resp. dist. ant. DEUS etiam odit moralem perseverantiam peccati formalem. neg. ant. radicalem in hac providentia, conc. ant. & neg. conseq. In hac providentia, licet peccati habitualis perseverantia non stet formaliter in privatione gratiæ, ut dictum n. 238. tamen istam trahit post se, tanquam effectum, qui in radice homini est liber, & imputabilis; si enim homo ageret poenitentiam, vel adhiberet media ad delendum peccatum, posset ex meritis Christi peccati perseverantiam auferre: adeoque DEUS hunc neglectum mediorum, tanquam radicalem perseverantiam peccati, merito odit: quamvis non oderit ipsum decretum suum non remittendi, nec condonandi gratis peccatum. Si autem ponatur alia providentia, in qua moralis perseverantia staret in sola negatione remissionis; quia DEUS homines non elevasset, nec Christus venisset ad condignè satisfaciendum, tunc neg. antec. ad prob. neg. maj. Peccatum illorum Sanctorum DEUS semper odio habebit; at non semper odio habebit Sanctos propter peccatum; quia, ut DEUS aliquem propter peccatum odio habeat, requiritur tanquam conditio, ut adsit negatio remissionis peccati, quam tamen DEUS odio non habet. Sic, ut ignis urat, debet adesse applicatio, quæ tamen ipsa non urit. Potest fors etiam responderi, ipsum quoque peccatum præteritum esse constitutum moralis perseverantiæ, ut videtur innui sequenti objectione: & tunc DEUS etiam ipsam moralem perseverantiam, saltem inadæquatè sumptam, poterit odisse.

Ob. 8. Duratio physica est adæquatè distincta à re durante: ergo etiam duratio, seu perseverantia moralis peccati. Confirm. Negatio destructionis est tantum conditio ad durationem, vel perseverantiam: ergo non est ipsa perse-

perseverantia. Resp. 1. om. totum; nil enim inde contra nos inferitur; nam, si etiam duratio moralis peccati esset adæquatè distincta à peccato actuali (hoc enim dicitur durare, seu moraliter perseverare) non obesset nostræ conclusioni; neque enim inde inferretur, quòd etiam negatio peccati, actualiter existentis, item negatio satisfactionis &c. deberent esse distincta à morali ejus perseverantia. Dixi om. ant. quia, licet consequentia non obesset nostræ conclusioni, tamen absolute non videtur vera; nam, etiamsi daretur negatio satisfactionis, & condonationis, si peccatum non præcessisset, non daretur moralis peccati perseverantia, adeoque hujus quidditative sumptæ pars est quoque ipsum peccatum.

Unde resp. 2. retorq. inprimis arg. Existentia physica est adæquatè identificata cum re existente: ergo etiam existentia moralis. dein neg. conseq. Disparitas petenda est ex eo, quòd distinctio durationis physica à re durante probetur rationibus, quæ non probant distinctionem, saltem adæquatam, rei moraliter durantis ab ipsa duratione, seu existentia, aut perseverantia moralis; cum præsertim ista denominatio moraliter durantis non sit tota positiva. Ad confir. dist. ant. negatio destructionis est tantum conditio ad durationem physicam. om. antec. ad moralem neg. antec. & conseq. Duratio physica præsupponit, vel pro priori temporis, vel pro priori naturæ, negationem destructionis: cumque ipsa sit modus, qui se solo adæquatè physice denominat subiectum durans, illa negatio est tantum conditio: at perseverantia moralis peccati, cum non sit physica duratio, non præsupponit negationem remissionis, sed ex ea constituitur, ut dictum n. 249.

255. Ob. 9. Non potest explicari, quale objectum habeat juxta nos decretum DEI, volentis condonare, vel remittere peccatum: hoc est absurdum: ergo, prob. ma. DEUS non vult peccatum non præterisse; hoc enim est impossibile: non vult satisfactionem condignam; sic enim non remitteret, vel condonaret: non vult gratiam; quia in alia providentia, si homo non esset elevatus ad statum supernaturalem, gratia ei non infunderetur: imò etiam in aliquo statu elevationis possibili, diverso ab eo, in quo nunc conditi sumus, posset peccatum condonari sine infusione gratiæ: non vult condonationem; sic enim vellet decretum DEI seipsum: ergo.

Resp. neg. ma. & dico, hoc decretum habere varia objecta. 1. Habet pro objecto peccatum præteritum, non volendo, illud non præterisse, sed volendo, illud non ulterius moraliter perseverare: 2. Habet pro objecto ipsum peccantem, cui bene vult, dum vult ei remissum peccatum. 3. In hac providentia habet etiam pro objecto gratiam, quam vult homini infundere. 4. Habet pro objecto inadæquato seipsum, quatenus hoc decretum vult, per seipsum peccatum condonare: nec est ullum, vel minimum absurdum, admittere, quòd aliquis actus habeat seipsum pro objecto partiali. Sic omnis lex, dum vult per se ipsam obligare, habet seipsam pro objecto inadæquato. Sic Logis est notum, hanc cognitionem: *Omnis cognitio est actus vitalis*: habere seipsam pro objecto inadæquato.

ARTICULUS IV.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

256. Ob. 10. contra dicta n. 237. Justitia habitualis est qualitas pulchra, & sana: ergo injustitia habitualis est qualitas foeda, & morbida. Confir. 1. Peccatum originale, quod est habituale, transfunditur ex Tridentino sess. 5. can. 2. in posteros, mundatur, seu eluitur per baptismum: item cuique proprium inest: sed hæc nec conveniunt privationi gratiæ, nec peccato Adami præterito moraliter perseveranti: ergo debet admitti qualitas maculans, in qua stet hoc peccatum: ergo etiam alia peccata habitualia stant in tali qualitate; quia est par ratio. Confirm. 2. Scriptura vocat peccatum simpliciter maculam: ergo intelligenda est de macula physice tali.

Resp. loquendo de justitia naturali, antecedens posset negari; quia illa posset stare in actu charitatis moraliter perseverante: at verò justitia habitualis supernaturalis est qualitas, quod vel maxime colligitur ex Conciliis, & Scripturis, & communi sensu Doctorum, qui Scripturas, & Concilia ita interpretantur. Ratio etiam est; quia justitia habitualis supernaturalis est participatio Divinæ naturæ, pignus hereditatis æternæ, radix operationum, & habituum infusorum supernaturalium, quæ non possunt convenire actui charitatis, moraliter tantum perseveranti. At injustitia habitualis non est juxta communem Doctorum, Scripturas, & Concilia interpretantium, qualitas positiva; nam opinio adstruens hanc qualitatem est vix unius, aut alterius. Dein injustitia est quidem in genere moris valde foeda, non tamen est radix malorum habituum infusorum: nec est propriè participatio naturæ diaboli, nec pignus exclusionis ab hereditate æterna &c.

257. Ad 1. confirm. Trident. non loquitur de transfusione physica, & propriè dicta; aliàs peccatum originale deberet esse liquor: nec loquitur de strictè dicta lotionem; quia non est corpus: sed Concilium tantum vult, quòd peccatum originale moraliter transfundatur, (id est, propagetur) atque etiam moraliter lavetur. Quomodo autem cuique peccatum originale proprium sit, dicemus inferius, agendo ex proposito de peccato originali, in forma conc. ma. neg. mi. & conseq. Ad 2. confirm. neg. conseq. Scriptura intelligenda est juxta communem interpretationem Patrum, atque Doctorum, qui eam non interpretantur de macula physice tali: sufficit ergo, si dicatur esse turpitudine moraliter talis. Nec opponas sensum fidelium, censentium, animam foedari intrinsecè; nam hoc totum admittimus in sensu morali; non verò in physico, pro quo sensus communis fidelium non stat.

258. Ob. 11. Actus charitatis tantum radicaliter, gratia autem formaliter justificat: ergo etiam peccatum præteritum tantum radicaliter, & qualitas deformis formaliter maculat. Confir. Sicut dantur qualitates, reddentes corpus pulchrum, & aliæ reddentes illud deforme, ita etiam de-

debent dari qualitates quædam, reddentes animam pulchram; quædam reddentes eam deformem: ergo. Resp. conc. vel om. antec. neg. conseq. suppono enim, actum charitatis non esse formam sanctificantem talem, qualis sanctificatio datur in hac providentia; si enim talis esset, antecedens negandum esset. At vero peccatum est sufficiens forma, moraliter inquinans hominem. Ad confirm. Dantur etiam tales qualitates in anima, ut sunt habitus virtutum, & vitiorum, & species veræ, & erroneæ, vel etiam qualitas deformans demones, & animas damnatorum; sed ex hoc non sequitur, debere hoc semper fieri. Dein corpus aliquando maculatur physice positive, aliquando negative, seu privative: cur non etiam negative, vel tantum moraliter, possit maculari anima? In forma. om. antec. neg. conf. nam non sequitur: ergo peccatum debet esse qualitas deformis: sufficit, si talis qualitas sit habitus vitiosus; quamvis nec hoc absolute necessarium esse ex hac paritate probetur; non enim debet admitti in omnibus paritas inter corpus & animam, nisi aliunde probetur.

259. Ob. 12. Contra dicta n. 238. Posset dici, peccatum habituale stare in privatione gratiæ, non nudè sumpta, sed ut orta ex diversis titulis: ergo ratio nostra tertia est nulla. Resp. Est tertia ratio non esset efficax, tamen essent adhuc aliæ validæ. Dein neg. conseq. Illi tituli deberent esse pars peccatorum novorum, non tantum connotata, ut probatum eodem numero 238. ergo jam non in sola privatione staret peccatum, sed etiam in illis titulis, qui reverà aliud non essent, quam peccata præcedentia, & præterita: quod solum ea ratione tertia probare intendimus.

Dices. Saltem peccatum habituale non stabit in negatione condonationis. Resp. neg. illatum; quia, vel DEUS absolute potest infundere gratiam, quin remittat peccatum, vel id non potest. Si primum, requiretur ad remissionem peccati præter gratiam adhuc decretum condonans, & in hujus negatione perseverabit peccatum: si secundum, ipsa infusio gratiæ juxta quosdam est positiva aliqua formalis remissio peccati (de qua re tamen vide infra n. 264.) & consequenter in negatione hujus, & cujuscunque alterius remissionis, stabit moralis perseverantia peccati. In negatione autem condignæ satisfactionis etiam eadem perseverantia peccati disjunctivè debet stare; nam si satisfactio, sive per possibile, sive per impossibile poneretur, sive à pura creatura, sive à DEO homine, & quidem talis, quæ non aliunde debita esset DEO (qua de re agi solet in tract. de incarnatione) DEUS, utpote iustissimus, deberet cedere suo jure.

260. Ob. 13. Justitia habitualis adæquata est gratia: ergo injustitia habitualis adæquata est privatio gratiæ. prob. conseq. per id constituitur homo injustus, per cujus oppositum constituitur justus; nam denominationes oppositæ etiam ab oppositis formis desumendæ sunt: sed per gratiam homo constituitur justus: ergo per ejus oppositum, nempe per privationem gratiæ, constituitur injustus: ergo. Resp. conc. antec. loquendo de Justitia supernaturali, neg. conseq. nam justus, & injustus, prout hic sumuntur, non sunt denominationes contradictoriæ (aliàs

cum ex contradictoriis unum semper debeat dari, in statu puræ naturæ omnes essent injusti) sed sunt denominationes contrariæ, sicut e.g. verum, & falsum.

Sicut ergo falsitas non est negatio veritatis, seu negatio actus veri: sed est positiva diffinitas actus cum objecto: ita injustitia, prout hic sumitur, non est negatio, vel privatio gratiæ, sed est actus peccati præteritus moraliter perseverans, ad prob. dist. ma. per id constituitur homo injustus, per cujus oppositum constituitur contradictoriè justus. om. ma. per cujus oppositum constituitur contrariè justus. neg. ma. & conc. min. (si sermo sit de hac providentia) neg. conf. Gratia non tribuit homini prædicatum justus, quod sit contradictorium prædicato injustus, prout istud hic accipitur, & significat hominem non tantum carentem gratiâ (qualis fuisset in statu puræ naturæ, etsi non peccasset) sed insuper reum culpæ: adeoque hæc prædicata sunt contraria, non contradictoria.

261. Ob. 14. Gratia est habitualis conversio ad DEUM: ergo peccatum est habitualis averio à DEO: sed habitualis averio à DEO est privatio gratiæ: ergo. Resp. dist. min. subsumptam. Omnis habitualis averio à DEO est privatio gratiæ. neg. min. aliqua. conc. min. & neg. conf. Habitualis averio potest variè sumi, & primo quidem pro averione virtualiter, & interpretativè tali, sive pro conditione, qua posita manet homo averfus, & ex qua, tanquam signo, colligitur, hominem esse averfum: & sic in hac providentia se habet privatio gratiæ. Secundo potest sumi pro actuali averione præterita, & moraliter adhuc perseverante: & sic non est privatio gratiæ, sed aliquid aliud, scilicet id, in quo diximus stare peccatum habituale. Sic etiam gratia non est habitualis conversio in hoc sensu, quod sit moralis perseverantia conversionis actualis præteritæ, sed tantum; quia est habitus, quo posito, homo est conversus ad DEUM, seu ejus amicus: consequenter est virtualiter tantum, & interpretativè conversio; nam hæc strictè loquendo significat actum hominis ad DEUM se convertentis.

262. Ob. 15. Gratia est forma expellens peccatum: sed id, quod gratia expellit, est privatio gratiæ: ergo hæc est peccatum. Resp. dist. min. id quod gratia expellit, est tantum privatio gratiæ. neg. min. est etiam aliquid aliud. conc. min. & neg. conseq. Rectè advertit Gormaz de gratia sanctificante. n. 48. & seq. formas se expellentes non debere esse contradictorias, sed tantum contrarias. Sic calor, tanquam forma expellens frigus, non est contradictorium frigoris; aliàs nec per absolutam potentiam DEI possent simul esse calor, & frigus; & quando non daretur calor, deberet dari frigus, quod est falsum; cum ante mundum creatum nec fuerit calor, nec frigus. Calor ergo, dum ponitur in subiecto, formaliter expellit tum negationem caloris, & hoc metaphysicè necessariò, tum ipsum frigus, & hoc physicè necessariò, non quatenus producit aliquid à se distinctum, cum frigore impossibile; sed quatenus ponitur ipse impossibile naturaliter cum frigore: quod juxta hunc auctorem significat, formaliter, seu tanquam formam contrariam, expellere. Idem tradit Oviedo

in 1. 2. tract. 8. de justificatione contrav. 4. punct. 2. n. 30.

Quia tamen hæc impossibilitas est tantum physica, potest DEUS dispensare in ea, & utramque hanc qualitatem simul in eodem subiecto conservare: adeoque, ut expellatur frigus, requiritur adhuc decretum DEI, volentis se accommodare exigentiæ caloris, vel certe negatio decreti, volentis dispensare in ea impossibilitate, aut utramque qualitatem simul conservare. Illud tamen decretum, vel hæc negatio, non impedit, quo minus calor formaliter expellat frigus; quia calor semper est forma frigori contraria, & naturaliter exigit dictum DEI decretum, vel dictam negationem.

263. Jam ad rem nostram. Gratia est forma, non contradictoriè, sed contrariè opposita peccato, adeoque expellit non tantum negationem gratiæ, cui contradictoriè opposita est, sed etiam ipsum peccatum, cui contrariè opposita est. An autem hæc oppositio gratiæ cum peccato sit tantum physica, an metaphysica, alibi est decidendum. Porro, si ulterius objiciatur, gratiam esse unicam formalem causam nostræ justificationis. Resp. hoc aliud non significare, quam eam esse formam justificantem, seu expellentem peccatum, intelligendo per contrarietatem, non per contradictionem: quamquam Gormaz distinguat inter remissionem peccati, & justificationem, de quo alibi.

264. Ob. 16. Juxta nos requiritur ad peccatum habituale constituendum negatio omnis condonationis peccati: sed infusio gratiæ est aliqua condonatio peccati: ergo etiam requiritur constitutivè negatio infusionis gratiæ, seu privatio gratiæ: Resp. 1. om. totum, quia, si gratiæ infusio est formalis remissio peccati, tunc, ut diximus jam n. 259. stabit perseverantia moralis peccati præteriti, tam in negatione, seu privatione gratiæ, quam in negatione omnis alterius remissionis, aut condonationis peccati. Resp. 2. & fortè meliùs. dist. min. infusio gratiæ est condonatio formaliter talis, neg. min. est condonatio argutivè talis. om. min. & neg. conseq.

Condonatio formalis est actus voluntatis Divinæ, vel decretum DEI, cedentis jure suo: & hic actus non est gratia habitualis, de qua agimus. Condonatio argutivè talis est aliquid, quod exigit, illud decretum poni: & tale quid est etiam gratia. Unde gratia est quidem forma condonans, seu potius destruens peccatum: non tamen est formalis condonatio, seu destructio; sicut calor est forma destruens frigus, non tamen est formalis ejus destructio. Si gratia confertur, cum ea exigit, saltem connaturaliter, illud decretum, arguimus, etiam dari condonationem formalem: & hinc gratia est condonatio peccati argutivè talis. Nos autem dicimus, peccatum habituale constitui, non per negationem condonationis argutivè talis, sed formaliter talis. Sic rem illuminatam non constituit sol, sed lux, quamvis ex præsentia solis arguamus lucem. Accedit, quòd juxta valde probabilem sententiam, gratia sanctificans, saltem de potentia absoluta, possit stare cum peccato; adeoque negatio gratiæ non sit meta-

R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

physicè necessaria ad permanentiam peccati habitualis, consequenter nec eam constituat.

QUÆSTIO II.

De Peccato Originali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Originale, & an ab hominibus contrahatur.

265. **D**ico 1. Peccatum originale est præterita transgressio mandati Divini, prohibentis comestio-

nem fructus ex arbore scientiæ boni, & mali, quæ transgressio ab Adamo quidem physicè, à posteris autem, naturali modo ex ejus semine natis, (quorum voluntas voluntati Adami erat divinitus alligata) moraliter facta est, & in negatione condignæ satisfactionis, vel gratuitæ remissionis, moraliter perseverat. ita Oviedo in 1. 2. tract. 6. contrav. 9. punct. 9. n. 67. Rhodes disp. 4. de peccat q. 1. sec. 2. §. 3. (cum priùs §. 2. dixisset, peccatum originale non esse formaliter privationem gratiæ: quod idem dicit Oviedo cit. contrav. punct. 8. n. 62. Lugo de incarnat. disp. 7. sec. 3. n. 26. & alii plures, maximè ab Oviedo citati. Probatur hæc definitio, seu saltem descriptio, per partes. Gen. 2. v. 17. habetur præceptum non comedendi de illo fructu: & Gen. 3. v. 6. habetur ejus transgressio, physicè facta, & consequenter ante plura annorum millia jam præterita.

266. Quòd autem ea transgressio etiam moraliter facta sit à posteris Adami, habetur ad Rom. 5. v. 12. Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt: ergo omnes peccatum commiserunt in Adamo: non physicè: ergo moraliter.

267. Accedunt Concilia plura, maximè contra Pelagium celebrata: & novissimè Tridentinum sess. 5. decreto de peccato originali, canone 3. ubi definitur, peccatum hoc esse origine unum, propagatione, & non imitatione, transfusum in omnes, & inesse cuique proprium (ubi tamen excipiens est Christus, & immaculatissima ejus mater, de qua ibidem Tridentinum sub finem decreti ait, se nolle eam hoc decreto includere: & nos paulò post eam immunem fuisse ostendemus) Taceo SS. PP. atque Doctores, qui cum universali Ecclesia idem sentiunt.

268. Ex quibus habetur, non tantum peccatum redundare in posteros, sed hos etiam peccasse, & hoc peccatum cuique proprium inesse. Non autem inest physicè; tum, quia, utpote peccatum habituale, suo subiecto moraliter tantum inest; tum, quia à posteris physicè commissum non est; quia nemo ex posteris Adami de arbore illa physicè comedit. Quòd autem hoc peccatum perseveret in negatione condignæ satisfactionis, vel condonationis, probatur iisdem omnibus rationibus, quibus quæstione antecedenti probatum est a. n. 234. peccatum habituale in iis moraliter perseverare; quia quoad hoc conveniunt peccatum habituale, & originale; quamvis, ut ait Oviedo in 1. 2. tr. 6. contrav. 9. punct.